

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deak Ferencz-utca 29.
INSERTIUNILE
se primesc la administra-
ție.
Mănușita publică și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 Bk.
Manuscrisurile nu se in-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

scrii noștri secundari și „Asociațiunea“.

nr. 21 din anul trecut al ziarului
vându-se de aceea ce ar trebui
știa școlară a »Asociațiunii« din
strătat ca o datorie a acestora și
unei statistici a profesorilor noștri
pe cari Asociația ar trebui să
dătrînge într'un congres măcar din
ai ani, cum fac sașii din Ardeal,
n mai pune în curent cu cultura
pe care, durere, nici jumătate din
sed.

că nimic nu le e profesorilor
străin, decât ideea utopică a
es al lor. Altcum nu s'ar putea
acerea unanimă a tuturor față de
propunere, care era măcar pe atât
esantă, pe cât era de nouă. Se
nu e nevoie de un astfel de sobor
bătorilor mlădițelor celor mai alese
lui nostru. Dar numai se pare. In
e o strigătoare nevoie de un con-
profesorilor școlilor noastre secun-
aceasta o dovedește și un tînăr
de al nostru, care a publicat un
ceastă chestie în »Telegraful Ro-
7.

nt profesorimea noastră secundară
desorganizată tagmă de munci-
jali din țara asta. Dascălii unei
cunosc cu dascălii unei a doua
t oraș, și nici idee n'au cum

lucrează aceia pentru ajungerea scopului
comun. Intre Blaj și Brașov și între Brad
și Năsăud se ridică încă puternice ziduri
chinezești, cari împiedecă ori-ce fel de co-
municație. Dar chiar și între școlile de acelaș
caracter ale aceleiași biserici: între semina-
riile din Sibiu, Arad, Caransebeș e tot cam
aceiaș legătură ca între Camciatca și Poplaca.
Dacă i-ai spune lucrurile acesta unui străin
din apusul luminat ar rîde de noi cu hohot,
sau ne ar plînge de milă — ceea-ce la urma
urmelor pentru noi e cam acelaș lucru.

Dar asta nu mai poate merge așa! Or-
ganismele cari nu mai funcționează, se dă-
rapănă cu totul dela o vreme, și noi nu
voim ca profesorimea noastră să ajungă în
acest hal. Trebuie să se ia cât mai grabnice
măsuri pentru a împiedeca acest proces fatal.
Un congres al acestui corp didactic e o
nevoie imperativă și cei chemați sînt datori
a nu mai zăbovi.

Numai cât: cine sînt »cei chemați« ?
Par'că vedem cum se gîndește fiecare: nu'i
de căderea mea, să facă alții începutul, iar
jocul acesta de-a cocoșu-roșu își face liniștit
turneul pela toți cari ar fi »chemăți« moral-
mente, sfârșitul e acelaș: nimic... De fapt
chestiunea nici nu e tocmai așa de ușoară
cum ar părea. Căci, cine să facă începutul?
Un om oarecare, un anumit profesor? Asta
ar fi greu, chiar când acel om ar fi de toți
iubitul nostru nestor dela Brașov, dl Andrei
Bârseanu. Ar fi atîția directori cari s'ar
simți jigniți, că un astfel de lucru a încăput
pe mîna unui simplu profesor, și ar fi alții
cari din motive confesionale s'ar cam feri

a-și pune umărul alături de un om de alta
confesiune. Căci să nu uităm că și profes-
orii noștri sînt oameni, și ca atari sînt
supuși și ei anumitor slăbiciuni.

Dar chiar abstrăgînd la acestea: cum s'ar
putea porni din inițiativa particulară o faptă
ca aceasta, supt ce titlu? Căci în țara aceasta a
tuturor felurilor de titluri, nimenea n'ar permite
o adunare a profesorilor neorganizați, căci
s'ar teme de »tradare de patrie«, și nu e astăzi
momentul cel mai potrivit de a-i pune pe
profesorii noștri (între cari, de altcum, mai
mult de jumătate, sînt exagerat de timizi)
în rîndurile celor luați la țintă.

Trebuie neapărat ca o autoritate sau o
instituție culturală oarecare să ia această
chestie în mîna. Dar care ar fi aceea?
Consistoriile bisericești, cari sînt stăpîne pe
școlile medii, și deci și pe corpul didactic
al acestora? Dar cine cunoaște puținul in-
teres al consistoriilor pentru afaceri școlare,
nici nu-și mai pune o întrebare ca aceasta.
Dacă ar fi avut ele vr'odată adevărată tra-
gere de inimă și adevărată pricepere pentru
astfel de îndeletniciri, n'ar fi lăsat să ajungă
lucrurile așa de departe ca să se mai poată
agita, ca ceva nou, o idee ca aceea
de care ne ocupăm aici. — Dar chiar să
admitem că consistoriile ar vrea și ar ști
să facă o astfel de minune, ele n'ar putea
să o facă. Deosebirea de »uniți« și »ne-
uniți« n'ar putea dispărea nici pe lângă cele
mai mari eforturi. Și-apoi, cîtă depărtare,
Doamne, dela Sibiu pînă la Arad, chiar,
și dela Arad pînă la Caransebeș, ca să nu
mai trebuiască să zicem pînă la Gherla.

isori din Paris.

ela corespondentul nostru. —
In matcă. — Viitorul Parisu-
Chantecler. — Aniversara Unirii
ncipatelor.

Paris, 8 Februarie.

Slavă Don s'a isprăvit cu inundația. Sena
oboară mercațele podurilor își reiau, pe
ce trece, atea dinainte. Ce curios e spec-
acolul apelor! Abia ne învățasem cu
pa pînă la 100 și iată Sena revenită în matcă.
ar fi un mare care avea plete mari și s'a
ar fi un mare care și a ras barba. Parc'ar fi
nebulii, a spart geamuri,
at perdele și fețe de masă,
pana de urs alb, — și acum
se pitească pe unde apucă.
Nu știe cum să se mai stre-
gat în seamă.

gule făcute de revărsare se
absțiile venite din toate părțile
restulului. Din pivnițele inun-
scoasereu; casele private încep
te, larele distruse se refac. De-
a loviața în Ianuarie trecut a
rezultatul unei vechi idei: ca-
enei pă gură, transformarea Parli-
portiare.

proiect fost realizat din pricina
ajloacearea onorabililor condu-
republicile câteva zeci de milioane

pe cari le ar fi necesitat o asemenea lucrare, nu
se pot găsi. Acum însă, după ce s'au pierdut
atâtea sute și mii de milioane, fără îndoială că
banii se vor găsi și Franța nu va fi scutită
în viitor, prin canalizarea Senei, de o nouă re-
vărsare ca cea din luna trecută. Parisul port la
mare!... Iată un vis mareț izbândit! Iată marele
oraș, care era pînă acum creierul și inima lumii,
devenind și centrul cel mai comercial, mai indu-
strial al ei, devenind și forța fizică, — mușchii
ei. Atunci, imensa metropolă ar lua un nou
avânt, ar întrece toate porturile lumii, ar nimici
forța financiară a multor centre maritime engleze
și germane și ar dovedi încă o dată, supremația
Franței pe globul pămîntesc...

Aseară, s'a jucat »Chantecler«. Piesa n'a putut
duce în spate cei câțiva ani de reclamă, de inter-
viewuri cu Rostand, de profeții uimitoare asupra
ei. A fost o ececepție. Parisul tot vorbește azi de eș-
cul acestui succs. Fără îndoială, dacă n'ar fi fost
scrisă de Rostand, piesa aceasta ar fi avut drept
la mai multă bunăvoință din partea publicului.
Ea vine însă după »Cyrano« și după multă re-
clamă, care făcea dintrînsa a capo-doperă supe-
rioară tuturor lucrărilor lui Rostand.

Criticii francezi sînt foarte fini: din respectul
datorit ilustrului nume al autorului, și-au ascuns
decepția ce le-a făcut-o piesa în sine, prin ad-
jectivile adresate decorurilor și ușurinței de ve-
rificăție de care dă Rostand și acuma, dovadă.

Subiectul e acelaș pe care l'am povestit acum
cîteva luni cititorilor »Tribunei«:

Chantecler, cocoșul galic, îndrăgostit de fa-

zancă, o cucerește dându se drept stăpînul Soa-
relui, fiindcă soarele ese când cîntă el. După o
noapte de dragoste, fazanca se convinge că a-
mantul ei minte, se minte și pe sine însuși, cre-
zînd că el deșteaptă soarele; și Chantecler, rez-
emnat, se reîntoarce în gălnăria lui, unde găinile
continuă să-l adore.

Piesa nouă a lui Rostand, e plină de simbo-
luri: Chantecler e Cursajul, Credința, Abnegațiunea,
Cyrano, cocoșul național. Apoi, mierloii e Au-
gust-Prostul, caraghiosul, bufonul, glumețul care
se ține de giumbușlucuri, face lumea să rîdă și
când ține se urește cu el, îl dai cu piciorul supt
spinare și îl trimiți de unde a venit. Mai e și
cînele Patou, inima bună și minte înțeleaptă:
Vedem și biblică pretențioasă, pînul vanitos,
canarul stupid, pasările de noapte crude și lașe,
lașe fiindcă sînt paseri de noapte, broaștele
geloase etc.

Interpretarea piesei a fost ciudată. Rostand nici
n'a fost la prima reprezentație, într'atîta e de
nemulțămînt de felul cum i-a fost jucat »Chan-
tecler«.

»Interpreții mei m'au tradat!« s'a plîns el.
Lucien Guitry, care a jucat rolul principal, a fost
un cocoș trist, nemulțămînt parcă. El a spus ver-
surile corect, fără să le dea însă căldura cuve-
nită. Nu le-a trimbițat, — cum ar fi făcut ră-
posatul Goquelin cel care a făcut succesul lui
Cyrano.

Zice-se că Guitry nu e în bune relații cu
Rostand, care l-a nevoit să-și ascundă mîinile
supt aripi, împiedicându-l astfel să facă gesturi.

Hotărît: Consistoriile nu pot face nimic în chestia asta. Cel puțin inițiativa nu poate fi a lor.

Dar ne mai rămâne o instituție pe care vrednicia înaintașilor noștri ni-au lăsat-o moștenire și care, singură, ar fi în măsură de a lua în mână sa această problemă și de a o duce la bun sfârșit. »Asociațiunea« ar putea face fără nici un fel de greutate mari acest lucru, mai ales că are și norocul de a avea la conducerea ei pe un om, ca dl Andrei Bârseanu, care e și dânsul profesor.

Și cum Asociația are între secțiile ei științifice și o secție școlară, care are diferiți membri ordinari și corespondenți, problema s'ar putea rezolvi foarte ușor: toți profesorii secundari (dela licee, gimnazii, seminarii, școli reale, normale și comerciale) să fie făcuți membrii ordinari sau corespondenți ai acestei secții și atrași astfel direct în sfera »Asociației«. În sînul acestei secțiuni școlare, care s'ar putea întruni pentru întâia oară în aceste condiții, chiar în anul curent, s'ar putea stabili apoi un vast program de acțiune care să prevadă toate trebuințele școlilor noastre, iar întrunirile anuale ale secțiunilor științifice ar fi *eo ipso* congrese ale profesoriei noastre. După pregătirile cari s'ar putea face în anul acesta și în anul viitor în ședințele secției școlare, s'ar putea ține apoi la adunarea generală din Blaj (1911), când se va serba și jubileul de 50 ani al »Asociației«, cea dintâi adunare a tuturor profesorilor români, în vechea metropolă a literelor române, unde profesoria noastră ar începe supt cei mai buni auguri — o nouă viață.

Credem a putea aduce în curând la cunoștința lumii românești, că »Asociațiunea« a făcut pașii necesari pentru realizarea acestui vis neîmplinit până acum. Și până atunci însă așteptăm glasul cât mai multora dintre profesorii celor 14—15 școli medii pe care le avem.

Guitry mai e nemulțămît de faptul că toate rubricile autorului s'au găsit datoare să-i tot dea sfaturi, — și parcă îi face necaz lui Rostand, compromițându-i piesa.

Părerea multora e că »Chantecler« avea nevoie de muzică. El nu e o piesă de teatru, spun toți, ci un poem fantastic, o feerie care-ți place prin bogăția decorurilor, prin noutatea personajilor, dar nu te emoționează ca dramă, lipsindu-i elementele dramatice necesare...

Intr'o însufletire unanimă, românii din Paris au sărbătorit alaltăieri seară, Duminecă, aniversarea Unirei Principatelor. Sărbătoarea a fost pregătită de »Liga Culturală« din Paris și s'a ținut în sala Voltaire. A prezidat cunoscutul poet, filoromânul Auguste Dorchian, viitor academician, care a spus câteva cuvinte foarte entusiaste despre România. D-nii Titus Gancea, președintele Ligei și d. M. Paleologu au vorbit în franțuzește, arătând importanța acestei aniversări. D-nii Gretilat și d'Inés, cunoscuții artiști dela Odéon, au recitat cu mult talent versuri de Eminescu (»Rugăciunea unui dac«, »Veneția« și »Afară-i toamnă«) admirabil traduse de domnul Adolphe Clarnet.

Congregația comitatului Arad a convocată pe ziua de 19 Februarie. Dintre punctele puse la ordinea de zi amintim demisiunea prefectului Károly și scrisoarea pe care a adresat-o cu acest prilej municipiului, apoi adresa guvernului, comunicând municipiului numirea sa, și adresele foștilor miniștri, apoi mai multe chestiuni românești, de ordin local. Românii vor găsi un prilej de a fixa atitudinea lor față cu guvernul.

Reforma electorală a lui Andrássy și chestiunea naționalităților. Supt titlul acesta, publicistul Dr Kaposi Lajos publică un studiu politic — întârziat — în care disecă proiectul de reformă electorală a contelui Andrássy și ajunge la concluzia că »votul universal și egal e primejdios pentru supremația politică a ungarilor, chiar și în forma contemplată de contele Andrássy... Cei cari cred că prin introducerea pluralității se poate salva supremația rasei ungurești, nu cunosc chestia naționalităților... Aceia nu cunosc că ideile naționaliste cuceresc zi de zi suflete noi. Aceia nu știu că averea și cultura trezesc conștiința rasei și a naționalității chiar și în păturile în cari sentimentele aceste abia de trăiesc; aceia nu știu că ideile naționaliste au rădăcini atât de adânci în osebitele rase și sînt atât de primejdioase pentru aspirațiile naționale ale națiunii ungurești, încât introducerea votului universal, ori prin câte restricțiuni s'ar încerca paralizarea lui, ar fi o lovitură grea pentru interesele națiunii...«

În cele din urmă o mărturisire sinceră: chestia naționalităților există; ea nu e opera agitatorilor naționaliști, ci-și are rădăcinile adânci în sufletul poporului.

Reținem mărturisirea aceasta, poate involuntară și nu ne mai opim la bine cunoscutele argumente șovine invocate împotriva votului universal.

Facultatea de litere din Cernăuți și d. Iancu Flondor. Intr'una din ședințele trecute ale dietei Bucovinei d. Iancu Flondor, șeful românilor, a criticat pe profesorul Milkowicz, care predă istoria românilor la facultatea de litere din Cernăuți, declarând că Milkowicz ca ruten nu poate fi chemat să predea istoria românilor. Ca răspuns, facultatea a primit o hotărîre, luând apărarea lui Milkowicz. Capacitatea de a

Succesul serbării a fost mărit prin participarea marelui tragedian de Max, care a spus versuri din literatura franceză modernă și a fost mult aplaudat de întreaga sală.

»Liga Culturală«, secția Paris, condusă de un comitet harnic, dă dovadă din ce în ce mai mult că România de-acolo mai au și alte preocupări decât frecventarea cafenelelor și a localurilor unde se joacă bacarra și alte jocuri de noroc.

Calea cea bună pe care au luat o dânsii, prin înființarea Ligei Culturale, prin sărbări ca cea despre care vorbirăm, ca și comemorarea lui Eminescu, de-acum câteva luni, nu poate decât să bucure pe toți ceice se interesează de bunul mers al țării.

Nădăjduim că și de aici înainte, comitetul Ligei va continua să ia inițiativa prăznuirii marilor sărbători și oameni ai țării: mai nădăjduim ca prilejuri ca sărbătorirea mitropolitului Șaguna sau comemorarea lui Ion Creangă n'or să treacă neobservate de aici-nainte...

Tristan.

preda o știință, spune hotărîrea, nu de naționalitate.

De prisos să arătăm greșeala acestor afirmări. Capacitatea de a preda o știință atîrnă foarte mult de sentimentele naționale ale profesorului, căci dacă el e un dușman al poporului pe a cărui istorie o predă, rîile lui vor fi lipsite de dragostea și respectul pentru trecutul și prezentul poporului și pot fi nu știință serioasă și obiectivă ci o serie de falșuri și pamflete menite să infiltreze în dragostea și în respectul pentru acel popor. Prin hotărîrea sa, contele din Cernăuți a dovedit că sau pricepe de loc menirea sa științifică și e dușmănoasă românilor și se arde să slujba politice de rutenizare.

Apropierea dintre Rusia și Austro-Ungaria. Ziarului »Berliner Tageblatt« i scrie Petersburg că chestiunea apropierei între Rusia și Austro-Ungaria n'a ieșit încă din cadrul rînelor mutuale și că cercurile politice ruse consideră deocamdată tot inoportunitate pentru începerea tratativelor formale. Favorabilă pentru pacificarea resentimentelor din ambele state se va crea numai prin tragerea ambasadorului austro-ungar Berchtold și a ministrului de externe. Contele Berchtold va demisiona probabil mâvară, deși cercurile vienezice nu admită demisia lui. Cercurile ruse nu vor admite demisia lui Izvolzki, până în prezent încă nimic în cercurile competente. E încă de bună voie n'o să meargă la Cernăuți a-și ispăși greșelile.

„Populus Werböczianus“

II.

Supt ceea-ce numia Schäffle »populus ungurească« se înțelege înainte de toate jocul frivol, ce-l fac dela coace oligarchiei cu constituția țării, când-o și confundând-o în mod rău în interesele lor de castă, folosind-o ca ravan pentru acoperirea nedreptății și asupririlor lor seculare față de popor ca un pretext pentru luptele lor seculare și îndârjite, îndreptate în interesele de unitate și putere a clasei chiei habsburgice.

În înțeles mai larg, această »populus« referă la întreaga dezvoltare din țară oligarchiei și vrea să timbreze mai bine acea afurisită ficțiune istorică, din care răsărit confuzia regretabilă, dar care apasă și până în ziua de azi ca un mar asupra vieții publice și asupra identificarea interesului statului cu interesele egoiste ale oligarchilor, care n'au mai ei au susținut și apărarea țării ca în timp de primejdie și au alergat la graniți, iar în timp de pace și sfaturii și al comitatelor, să lege să ia hotărîri pentru regularea intereselor țării. Și pe aceste teme declarăm că suntem de părere, nu numai în cuvântul politic și în lucrările istorice se vede că judeo-maghiari, țanțoși și vici cu știință și seriozitate. Dacă crări apoi se transpun nincile și

Fotografierile cu electricitate a lui

DAJKOVITS

Pe timp înourat și întunecos sânt cele mai amodae.

== »Saspalota« în Oradea-mare — Nagyud.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

Bilanțul general.

ACTIV

Incheiat la 31 Decembrie 1909.

PASIV

Cassa	Monedă metalică	Aur 98,831,831.51			Capital			12,000,000
		Argint 877,281.67			Fond. de rezervă			28,187,792.24
		Trate aur 38,046,223.10	132,565,086.28	174,801,086.28	Fond de amortis. imobil, mobilier și mașini			4,120,826.06
	Bilete de Bancă		42,241.00		Bilete emise de Bancă			324,871.150
	Efecte predate Casei spre încasare			3,701.485 42	Bonuri de Casă			759,548.00
	Portofoliul român și străin Centrala		36,024.472 08		Reescomptul semestrului viitor			318,923.59
	Sucursale și Agenții		28,756.817 87	62,781.289 95	Depozite de retras			103,836.350
	Efecte publice			11,900.924	Compturi curente			52,288.408 34
	Fond de rezervă statutar			14,925,995 81				
	amortis. imobil, mobilier și mașini			3,184,621 58				
	Cupoane			839.228 41				
	Imprumuturi pe efecte publice	Centrala	7,967.800	14,889.800				
		Sucurs. și Agenții	7,522.500					
	Imprumuturi pe efecte publice în Ct. Ct. Centrala, Sucursale și agenții			17,548.831 50				
	Imobile			5,939,684 54				
	Mobilier și mașini de imprimerie			708.822 11				
	Dobânzi datorate la imprumuturi pe efecte publice			567.943 25				
	Depozite libere			105,836.850				
	Diverși	Compt. curent	74,881.202 88	111,144.932 55				
		Compt. de valori	86,283.730 17					
				528,882.998 19				528,882.998 19

PROFIT ȘI PERDERE

Debit.

Incheiat la 31 Decembrie 1909.

Credit.

Salariile personalului de administrație	569,681.05		Soldul semestrului I		2,237,648.54
de imprimerie	41.016		Dobânziile portofoliului comercial și diverse beneficii	2,989,940.52	
Cheltuieli de adm., imposite Centrala	393,536.35		Trate și remise și diverse operațiuni cu străinătatea	2,116,788.23	
Către Stat, și dif. taxe și ind. Suc. și Ag.	108,388.86	501,918.71	Venitul efectelor publice	286.177	5,392,000.76
Cheltuieli de imprimerie	3,843				
Fondul amortizării imobilelor	45.00				
Fondul amortizării mobilierului și mașini de impr.	12,000				
Luminat și încălzit	30,576.45				
Drepturi de prezență	24,760				
Material pentru fabricarea biletelor (usate)	74,109.98				
Efecte în suferință	22,046.95	1,824,952.11			
Beneficiul net Lei 6.305.597-18, aparținând:					
Fond de rez. Partea rez. de 20% asupra 5,585.597-18	1,117,119.45				
Restul de lei 4,468,477.73 se va distribui:					
20% Minist. de Finanțe. Partea cuv. Stat. din benef.	893,695.55				
7% Tantiemele consil. de administr. și cenzori	312,798.45				
1% Casei de pensii și ajutor a lunç. Băncii	44,684.75				
Dividenți I dividend de 50 lei de acțiune 1,200.000 pe 1909	3,936.000	6,304,298.20			
II " " 114 " " 2,788.000					
Dividend integral 164 lei de acțiune.					
De reportat pentru anul viitor		1,303.98			
		7,630,519.29			

p. Guvernator, Anton Carp.

Director, A. N. Ștefănescu.

Piane și harmonice.

In salonul de piane

F. A. Kauffmann

Sibiu, Gr. Ring 14

se vin piane numai dela firmele cele mai renumite

„Zeitter și Winkelmann“, Braunschweig.

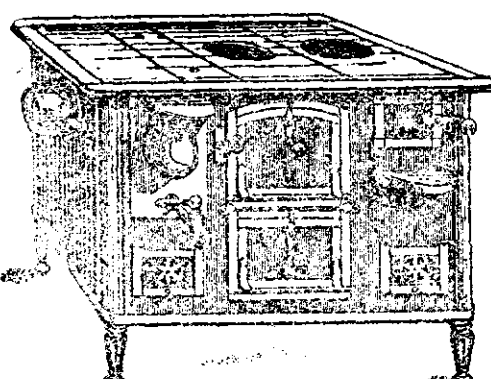
F. Robert Reinhold, Viena. Belhradec, Viena. —
 Lauberger și Gloss, Viena. Kotykievicz, Viena.
 A. Petrof, Königrätz-Viena. Estey-Organ, Londra.

Reparaturi speciale solide și garantate.

Szabó Samu és Fia, Győr.

Fabrică ces. și reg. de vetre de fier brevetate.

Fabricăm vetre de fier dela cele mai ieftine până la cele mai moderne. Pentru fabricatele noastre garantăm că fierb și coc neexceptionabil și grabnic față de oricare alte vetre de fier cruçăm 25% mater' al de încălzit

Fondat la anul 1866.

Catalog de prețuri la dorință trimitem gratuit și franco.

Se caută revânzător și agenți.